



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus XLVI. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

go præfatus Doctor: *Pugnamus contra persecutorem sævitem, qui non tradit carceri ad libertatem, sed intra Palatium honorat ad servitutem.* Christiane Lector, nonne illorum unus es, de quibus pulcherrimè discurret S. Ambros. lib. 3. supra Lucam dicens: sæpè quos vitia nulla delectant, quos nulla potuit movere luxuria, nulla avaritia subruere, facit ambitio criminosos: habet enim forenses gratiam domesticum periculum; ut dominetur aliis, priùs servit, curvatur obsequiò, ut honore donetur, & dum vult esse sublimior, fit demissior. Sunt honorum culmina, quæ stolidè forsan appetis, illa altior fenestra, ex qua prospexit Jezabel, visura ingredientem Jehu v. 31. cap. citati: sed ociùs abinde præcipitata, canibus in escam cessit. Hæc omnia considerans, si Dignitatem quæris & honoris gradum altiozem, quære talem in Cœlis, ex quo deijci in æternum nequeas.



FASCICULUS XLVI.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 10. & 11. lib. 4. Regum, in quibus describitur Vindicta in Achabitis fratres & Baalitis exercita. Ambitio Athalia occidentis Nepotes, ut sola imperet: Joâ tamen neci subductò & à Jozada inaugurato.

Confidera I. **N**OVUM triumphandi modum, quem cap. 10. de- N.310.
scribunt SS. Pagina, dum memorant: abscissa capita septuaginta filiorum Achab posita esse in cophinis. Nonne enim ad majorem pompam conduxisset, isthæc capita præpilatis affixa hastis ostentasse Populo, quàm tantum ea vasis intulisse, ad uvas è vinea efferendas destinatis? verùm si ad priora parum reflectimus, in quibus docuit S. Historia violentam Tyrannidem, quam avarus Achab in Naboth propter vineam exercuit, causam Mysterio plenam colligimus, dicturi cum S. Chrysofomò Homil.

mil. de Achab tom. 1. vide: quomodo par retributio peccato? posuerunt capita in cophinis. Achab peccavit botris aliquibus in corbes coniectis. Evenerat ergo Achabi filiis ea ex re supplicium, ex qua contraxerat culpam eorum parens: ut hauriat exinde dolorem, unde ille acceperat voluptatem. Haud aliter accidit Samsoni, perdidit ille non manus, non aures, non pedes, sed oculos à Philistæis erutos: ut hanc patiens injuriam, lucret in illo membro, quò abusus peccaverat, volens Dalila conjungi eâ tantum de causa: quia placuit oculis ejus. Ita piissimus ceteroquin Zacharias, Joannis Baptistæ parens, in lingua & auribus magis quàm in alia corporis parte pœnam subiit, quem utique Deus æquè leprâ in corpore plectere poterat ut sororem Moysis: quia Theophilaetò teste: *non obedierat, condemnatur. ut surdus sit: & quia contradixerat, ut sileat.* Bina ergò vice peccaverat, semel Angelo fidem negandò, & semel obloquendò: atque hinc duplici modò punitus docuit; quemlibet per ea castigari, per quæ deliquerat. Haud secus omnes Sacerdotes Baal eodem in Templo, in quo per superstitiosum Cultum peccaverant, mortem incurrere, à militibus Jehu v. 25. citati cap. trucidati. Quare ò Christiane Lector! omne illud fuge, quod tibi occasionem præbet ad peccandum: ne puniaris per illud, per quod delinquis.

N.311.

Considera 2. Hominem piè viventem, & hinc cœlestis Regni aliquando futurum hæredem, insidias perpeti à Mundo, quales passus est ab Athalia parvulus Joas cap. 11. Mundus enim omnium animis dominaturus, pios modis omnibus insequitur. Verùm adest divina Providentia, & Josabam imitata, fatalibus insidiis talem hominem subducit. Cumque eum in Domo Domini, in divino videlicet servitio per vitæ hujus annos nutriverit, videritque jam æterno maturum esse Regno, tunc toti Militiæ cœlesti cum Jojade Sacerdote eum sistit. In extremo proin judicio eum Mundus aspiciet, sicut Athalia aspexerat Joas stantem supra Tribunal juxta morem: & cantores, & tubas prope eum, v. 14. cap. cit. ejusque Majestate Regiâ perterritus, exclamabit cum omnibus insensatis Sæctatoribus Mundi Sap. 5. nos insensati vitam illorum estimabamus insaniam, & finem illorum sine honore. Ecce! quomodo computati sunt inter filios Dei, & inter Sanctos fors illorum est. Imperabit ibidem divina Justitia in star Jojadæ centurionibus Angelici exercitus v. 15. cap. cit. educite eam extra septa Templi &c. O Christiane! si Deo servire, regnare est. Fias nunc parvulus Joas per humilitatem, acquiescens monitiæ S. Matris Ecclesiæ, quibus illa

illa fatalibus mundi insidiis te vult subducere, ut per exercitia virtutum Deo soli in abscondito paucis annis serviens, aliquando voceris ad Regnum cœleste & æternum, Præconium cum Joa auditurus proclamari de te v. 2, capit. 12. fecitque Joas Rectum cunctis diebus.

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 12. & 13. lib. 4. Regum, in quibus describitur Reparatio Templi per Jojadam, accedente liberalitate Populi, ejus liberatio per munera oblata Hazæli &c. Elisei oraculum de clade Syria, miraculosa vis cadaveris,

Considera 1. QUAM ingens fuerit Hebræorum liberalitas erga Deum, N. 312. dum S. Scriptura v. 1. cap. 12. testatur, inventam esse nimiam pecuniam in Gazophilacio, oblatam à Populo, ut exinde Sarta tecta Templi reficerentur. Quantum inde pro pudor! confunditur Christianorum parsimonia & tenacitas, qui denarium unum centies in manu vertunt, revertuntque: donec in Templi Thesaurum evertant. Cernunt quotidie curtam Ecclesiarum supellectilem, antiquitate exesa Paramenta, laceros parietes, fracta scamna, arctò pane viventes Templorum Ministros, nec tamen unquam cogitant; ut de Bonis etiam statui suo superfluis hanc sublevent inopiam. Eriguntur interim nova Palatia, augetur famulantium numerus, novæ comparantur vestes &c. Adeò beneficum & liberalem se Deus exhibuit Mundo, ut teste Joanne c. 3. v. 16. *filium suum unigenitum daret, & nos omnia Bona damus vanitati, mundo, carni & Diabolo, à quibus sperare nihil possumus, in vicem accepturos, nisi pœnas Tartari æternum duraturas. Usura Mundi accipit centum ad unum, ait S. Chryfolog. Serm. 25. Deus unum accipit ad centum. Et tamen homines cum Deo nolunt habere contractum. Sunt forsitan de cautione solliciti? quare? nonne homo homini exigua chartula obligatione constringitur? Deus tot ac tantis voluminibus cavet? &c. Permiserat ille universum argentum, quod in Templi sui thesauris fuerat repertum, conservandæ hominis vitæ applicari v. 18. cap. cit. & nos Christiani ad conservandum Dei honorem, ad augendam ejus gloriam & cultum, ei paucos quoque numos negabimus? quid ergo mirandum; si tam injuriosa tempora; tot annis steriles agros & vineas, tot bellorum incurfus, tot bonorum nostrorum prædas, tot*

Hhh

corpo-

corporum infirmitates perpeti cogimur? debet sanè tanta Christianorum erga Deum suam avaritia, parè ipsius avaritià, si fas est ita loqui, compensari.

N. 313. *Considera 2.* Per mortuum Elisæum, cujus ossa occiso homini reddidè vitam v. 21. cap. 13. rectè intelligi Superiores illos & Magistros, qui subditos spiritualiter mortuos correctione suà vitæ restitunt: ipsi verò in vitiorum tumultu remanent. Tales optimè comparat S. Greg. homil. 17. in Evangel. aquæ Baptismali, quæ peccata Baptizatorum abluens, illos ad cœlestem Regnum transmittit, ipsa verò descendit in cloacam. Tristissimum plane spectaculum, & sanguineis non sat deslendum lacrymâs, tot Sacerdotum manibûs adjuutos homines ingredi cœlestem Patriam, à sordibus peccatorum expiatos, & Sacerdotes ipsos per vitam reprobam ad Inferni festinare supplicia, innumeris conspurcatis delictis. Ingeniosum nostroque peraccommodum proposito affert Alcivus emblemata, asserens: Tibicinem in conflictu ab adversario milite comprehensum, veniam & vitam rogâsse, testatum, quòd innoxius constringeretur vinculis, utpote qui nullò armorum apparatu instructus interfuerit pugnae, nec unquam educens gladium ullius fuderit sanguinem, sed tantum buccinâ fuerit usus, desides & timidos ad pugnam excitaturus. Quæ verba ut alii suis hausere auribûs, reposuere: *quin ipse magis timidissime peccas, qui clangore aris alios in arma cies.* q. d. cum tu nec gladium strinxeris, nec vibraris hastam, alios tamen in furorem accenderis martium, & mutuas in cædes inflammaveris, magis te morte dignum comprobas illis, qui gladiò strenuè in hostem strictò, ejus morte propriam mortem effugere conabantur. Idem Superioribus & Magistris spiritualibus obrudi poterit, qui alios ad strenuam contra vitia pugnam buccinâ oris sui cohortati, nunquam educunt gladium, ut inordinatas passiones atque peccata sua trucident. Frequentur illi per Sanctas Inspirationes ea audiunt verba, quæ Joas Rex Israël audiit ab Elisæo v. 18. cap. cit. *percutite baculò terram.* Parent quandoque: *sed cum percussissent tribûs vicibus, stant quieti cum Joa, ne pluriès percutiendò Syriam, habituatam videlicet in peccato voluntatem, percutiant ad consumptionem.* Quare Christiane Superior, aut Magister Spiritualis, qui Subditorum corripis delicta, te ipsum corripe, & emenda: ne tollens ex oculo fratris tui festucam, in tuo trabem circumferas non observatam, donec successu temporis omne tibi sanæ rationis lumen auferat. *Purgatum*

gatum decet esse oculus, ait Simon Cass, lib. 7. cap. 9. Qui clarè vult alios intueri, & purgata debet esse ratio, quæ sugare aliorum nebulas cupit. Munda sit manus, quæ alios studet abstergere.

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 14. & 15. lib. 4. Regum, in quibus describitur Monitum ambitioso Amasia à Joa datum. Amasia infortunium in bello atque mors. Vita Azaria &c.

Considera 1. **Q**Uàm paucos reperire fit, qui fraternis monitis à Joa N. 314. Rege Amasie Regi cap. 14. v. 10. datis acquiescant, dum novos Dignitatum & honorum titulos affectu stolidò ambientes, nihil ægriùs ferunt, quàm audire cum Amasia Rege citatò locò: *tu esto contentus gloriâ tuâ, & sede in solio tuo.* Quotidianâ tamen experientiâ discunt: homines quò altiùs ascenderit, eò casui viciniore reddi, tam in propriam, quàm aliorum ruinam. S. Bernardus Epist. 9. Archiepiscopum coloniensem. suò tempore viventem talibùs verbis mone-re voluit: *si cunctos, qui vocantur ad Ministerium, constat eligi ad Regnum, profectò securus est Archiepiscopus coloniensis. Quòd si etiam Saulem in Regno & Judam in Sacerdotio legitur elegisse non aliis, quàm ipse Deus: timeat necesse est Archiepiscopus coloniensis.* Hoc periculum, de quo fugiendo hortabatur alios S. Bernardus, ipsemet declinaturus, amplissimos Italie Archiepiscopatus sibi oblatos respuit. Seraphicus Patriarcha teste Lyrano à Papa interrogatus: an fratres suos ad Prælaturas promoveri æquò ferret animò? reposuit: *Domine! fratres mei idèò sunt minores, ut majores fieri non præsumant. Si vultis, ut fructum faciant in Ecclesia Dei, dimittite eos in statu vocationis eorum, & ad Ecclesiasticas Dignitates eos accedere nullatenùs permittatis.* Mirabilis visio quondam Prophetæ Isaie cap. 6. vidit ille Angelos sex aliis instructos, sed taliter illis usos. *Duabùs velabant faciem ejus, & duabùs velabant pedes ejus, & duabùs volabant.* Cur quæso (ingeniosè quærit Nazara in Josue cap. 14. scribens) sex alas non adhibent Angeli, ut eò velociùs ad altiora dirigant motum? cur non quatuor saltem explicant, ut eò citiùs felicitatis apicem attingant? respondet citatus author: id ea de causa fieri, ut nos homines doceant, quàm periculosum sit, multò conatu honorum culmina ambire: quare eos sic alas disposuisse, ut

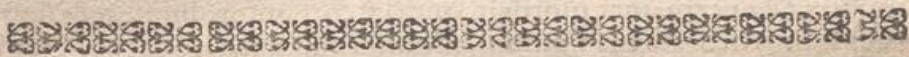
Hhh 2

qua-

quatator illorum quasi quatuor vinculis Deo alligarentur, tanto securius in altum volaturi mediantibus cæteris; alisque caput pedesque ambiisse, ut initium & finem rite perpendant, ne cæcò impetu ducti & seducti tenderent ad sui perniciem. Optimè igitur S. Greg. M. ad supremam Pontificatûs Dignitatem quasi vi tractus lib. cur. pass. p. 1. c. 9. ait: *quid est potestas culminis, nisi tempestas mentis? in qua cogitationum procellis semper navis cordis quatitur, huc illucque incessanter impellitur, ut per repentinos incessus oris & operis quasi per obviantia saxa frangatur.* Ponderosa quis neget hæc esse S. Doctoris verba? sed malè metuo Christiane Lector, ne inordinatus Dignitatum & officiorum affectus, qui in te vivit, illis longè præponderet, & tam parum acquiescas salutaribus hisce monitis, quàm parum acquievit Amasias monitis Joæ, victus tamen & captus meritis ambitionis suæ pœnas exsolvit.

N. 315. *Considera 2.* Homines secularibus negotiis longò tempore additos, tunc tandem fore beatos, quando cum Rege Azaria, de quo S. Scriptura cap. 15. tractat, ita puniuntur à Deo: ut talibus curis in alios translatis incipiant Spiritui & Cælo vivere *in domo libera seorsum.* v. 5. cit. capit. de his canit regius Propheta Psal. 149. *exultabunt Sancti in gloria, letabuntur in cubilibus suis.* in quæ verba S. August. ait: *non in nugis, non in foris, sed in cubilibus suis.* Carolum V. illud Imperatorum Miraculum dixisse constat: se resignatò Imperiò plus voluptatis & soliti gaudii in solitudine monasticâ unica die, quàm in omnibus victoriis & Triumphis sensit. Aneas filivius, qui ante Pontificatum inter aulicos tumultus, litteris ac studiis obstrepentes, diu versabatur, hæc locutus esse fertur: *est magnorum virorum recreatio mentis secessus, cum se aliquis retrahit in solitarium locum, ac vel meditat, vel legit, vel scribit &c.* Si queratur Antistes Nolanus: quò nomine solitudinem compellet? reponet ille: *cælestem esse officinam.* quod inter Idololatriæ tenebras ipsi quoque Ethnici cognoverant, Pyrrhus enim Philosophus Laertiò teste cum solus deprehenderetur, rogatus: quid rerum ageret? *meditor, in- quiebat, probus esse.* Seneca frequentes & serias admonitiones ingerens: *quid tibi vitandum præcipuè existimem, quaris? turbam.* Ego certè confiteor imbecillitatem meam, nunquam mores, quos extuli, refero: *aliquid ex eo, quòd composui, turbatur, aliquid ex his, quæ sugavi redit, inimica multorum est conversatio &c.* Christiane Lector, qui tot dies laboribus trivisti vanis, noctes egisti insomnes in tumultu, recede tandem à commercio rerum caducarum. Quid juvat, tantum videre, audire, & loqui, ex quo sequitur,

quitur, tam frequentur te inquietari, te lugere, te dolere? etsi foris invitet sapientia, corripiat, instruat, foris neminem osculatur. Philomelam argute modulantem, ut quis audiat, sylvas necesse est, accedat: haud aliter Deum quis sibi loquentem, & intus suaviter canentem sentiat, solitudinem quærat, strepitum fugiat, oportet. Augustinus cantilenam hanc dulcissimam auditorus, fugiens Chartaginem, ubi omnia strepebant: etiam relicto sociò Alipiò, ad vireta silentis horti se conferre debuit, testatus de se lib. 8. conf. c. 13. *Ego sub quadam fici arbore stravi me, nescio quomodo, & demisi habenas lacrymis, & ecce audio vocem: tolle, lege, tolle, lege.* Bernardus quoque de se fateri debuit: *quamdiu in exterioribus occupatus fui, vocem tuam Domine juxta audire non potui.* S. Macarius à Dæmone sollicitatus, ut solitudinem linquens procurandæ aliorum salutem incumberet, jactavit se pronus in terram, & extendit pedes suos à foris limen cellulæ suæ, clamans teste Rhosv. atque dicens: *trahite Dæmones, trahite: ego enim pedibus meis non vado, sed si potestis me hîc abducite, ego quippe testor Deum, quod hîc jaceo ad vesperam.* Bone Deus! si tantæ sanctitatis vir, ex causa tum pia, solitudini claustroque suo valedicere noluit, timens, ne quærendo aliorum salutem, propriam perdat, & turbæ loquens, non amplius audiat sibi colloquentem Deum: quid tibi Christiane Lector contingeret, qui solius curiositatis pascendæ gratiâ tam sæpè domum tuam aut cellulam egredis?



FASCICULUS XLVII.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 16. & 17. lib. 4. Regum, in quibus describitur Impietas Achaz, superstitio erga Altare Damasci, Assyriorum pœna ob Idololatriam in Palestina commissum &c.

Considera I. **I**mpium Regem Achaz: qui teste S. Scriptura cap. 16. N. 316; *filium consecravit, transferens per ignem secundum Idola Gentium &c.* clarissimam esse figuram quorundam parentum,

Hhh 3

tum,